

Sygn. akt II AKa 111/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Grażyna Świdorska - Wandor (spr.)

Sędziowie: SSA Lech Magnuszewski

SSA Włodzimierz Brazewicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Konkol

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Mirosława Kido

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2013 r.

sprawy

M. W.

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 18 stycznia 2013 r., sygn. akt **XIV K 138/12**

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a wydatkami tego postępowania obciąża Skarb Państwa;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. R. – Kancelaria Adwokacka w G. – kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych brutto tytułem nieopłaconych kosztów obrony z urzędu skazanego przed Sądem Apelacyjnym.

UZASADNIENIE

M. W. wniósł o połączenie wyroków:

1. Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Grodzki w Pucku z dnia 15 listopada 2007 roku w sprawie sygn. akt IX K 152/07 za ciąg przestępstw z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr. 179, poz. 1485) popełnionych w lipcu i sierpniu 2006 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 2 k.k. warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 4 lata; Postanowieniem Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 27 kwietnia 2011 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego w Drawsku Pomorskim z dnia 14 października 2008 roku w sprawie sygn. akt II K 179/08 za popełniony za dnia 7 marca 2008 r. czyn z art. 226 § 1 k.k. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, której

wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 2 k.k. warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata; Postanowieniem Sądu Rejonowego w Drawsku Pomorskim, sygn. akt II Ko 574/10 z dnia 14 czerwca 2010 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności;

3. Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 lipca 2009 r. w sprawie IV K 112/08 za popełniony w okresie od października 2006 roku do 27 listopada 2006 roku czyn ciągły z art. 59 ust. 1 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 59 ust. 2 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz za popełniony w dniu 30 listopada 2006 r. czyn z art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. wymierzono skazanemu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności;

4. Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Grodzki w Pucku z dnia 5 października 2009 roku w sprawie sygn. akt VII K 440/09 za popełniony w dniu 2 czerwca 2009 r. czyn z art. 178a § 2 k.k. na karę 12 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym; Postanowieniem Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 27 lipca 2010 r. karę ograniczenia wolności zamieniono na zastępczą karę 180 dni pozbawienia wolności;

5. Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Kamy w Pucku z dnia 27 listopada 2009 roku w sprawie sygn. akt VII K 502/09 za czyn popełniony w dniu 30 maja 2009 roku z art. 226 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 2 k.k. warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata oraz na podstawie art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. karę 100 stawek dziennych grzywny po 10 złotych;

6. Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Karny w Pucku z dnia 11 stycznia 2010 roku w sprawie sygn. akt IX K 194/10 za popełniony w dniu 8 sierpnia 2009 r. czyn z art. 226 § 1 w zw. z art. 57 a k.k., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

7. Sądu Rejonowego w Wejherowie, Zamiejscowy Wydział Kamy z siedzibą w Pucku z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie IX K 848/10 za popełniony w dniu 7 listopada 2009 r. czyn z art. 62 ust. 1 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, za popełniony w dniu 21 kwietnia 2010 r. czyn z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz za popełniony w kwietniu 2010 r. czyn z art. 59 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. O przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. wymierzono skazanemu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności;

8. Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 16 lutego 2012 roku w sprawie sygn. akt II K 527/11 za popełniony w dniu 22 listopada 2010 r. czyn z art. 226 § 1 k.k., na karę 3 I miesięcy pozbawienia wolności.

9. Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 10 maja 2012 roku w sprawie sygn. akt IX K 830/11 za popełniony w dniu 14 września 2011 r. czyn z art. 278 § 1 k.k., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 71 § 1 pkt 1, art. 73 k.k. warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata oraz na karę 50 stawek dziennych grzywny po 10 złotych.

Wyrokiem łącznym Sąd Okręgowy w Gdańsku z dnia 18 stycznia 2013 roku, sygn. akt XIV K 138/12:

I. na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. połączono:

- jednostkową karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Grodzki w Pucku z dnia 15 listopada 2007 roku w sprawie sygn. akt IX K 152/07 oraz
- jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 lipca 2009 r. w sprawie IV K 112/08,

opisane w punktach 1 i 3 komparycji wyroku i w ich miejsce wymierzono skazanemu M. W. karę łączną 3 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności.

II. na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. połączono:

- jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie, Zamiejscowy Wydział Kamy z siedzibą w Pucku z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie IX K 848/10 oraz
- jednostkową karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 16 lutego 2012 roku w sprawie sygn. akt II K 527/11,

opisane w punktach 7 i 8 komparycji wyroku i w ich miejsce wymierzono skazanemu M. W. karę łączną 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

III. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. a contrario pozostawiono do odrębnego wykonania pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach podlegających połączeniu;

IV. na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umarzano postępowanie w zakresie połączenia kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Drawsku Pomorskim z dnia 14 października 2008 roku w sprawie sygn. akt II K 179/08, Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Grodzki w Pucku z dnia 5 października 2009 roku w sprawie sygn. akt VII K 440/09, Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Kamy w Pucku z dnia 27 listopada 2009 roku w sprawie sygn. akt VII K 502/09, Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Kamy w Pucku z dnia 11 stycznia 2010 roku w sprawie sygn. akt IX K 194/10;

V. na podstawie art. 572 k.p.k. umarzano postępowanie w zakresie połączenia kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 10 maja 2012 roku w sprawie sygn. akt IX K 830/11 oraz kar grzywny orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Wejherowie Zamiejscowy Wydział Kamy w Pucku z dnia 27 listopada 2009 roku w sprawie sygn. akt VII K 502/09 i Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 10 maja 2012 roku w sprawie sygn. akt IX K 830/11

VI. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k. zaliczono skazanemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie I wyroku okres pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt IV K 112/08 - od 30.11.2006 r. do 19.06.2008 r., od 12.05.2010 r. do 16.08.2010 r. i od 14.06.2011 r. do 20.08.2012 r. oraz w sprawie IX K 152/07 - od 20.08.2012 r. do 18.01.2013 r.;

VII. na podstawie art. 577 k.p.k. określono początek odbywania kary łącznej orzeczonej w punkcie II wyroku na dzień 20.01.2013 r.;

VIII. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t.j. Dz. U. Nr 146 z 2009 r., poz. 1188, ze zm.) i § 2 ust. 3, § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr. 163 poz. 1348) zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. R. kwotę 177,12 zł (stu siedemdziesięciu siedmiu złotych i dwunastu groszy) tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną skazanemu z urzędu;

IX. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolniono skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Powyższe orzeczenie na podstawie art. 438 pkt 4 kpk zaskarżył obrońca M. W. w części dotyczącej orzeczenia o karze.

Wyrokowi temu zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności poprzez nieuwzględnienie szczegółowych dyrektyw wymiaru kary łącznej.

W konkluzji obrońca skazanego wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez wymierzenie M. W. kary łącznej pozbawienia wolności według reguły pełnej absorpcji, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji obrońca podniósł, że w pkt I zaskarżonego wyroku Sąd połączył kary opisane w punkcie 1 i 3 komparycji wyroku i wymierzył skazanemu karę łączną 3 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, zasadę absorpcji należy stosować tam, gdzie większe jest powiązanie pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami. W realiach tejże sprawy, skazany dopuścił się czynu z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz czynu ciągłego z art. 59 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zb. z art. 59 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., a także czynu z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - pomiędzy popełnieniem których najdłuższy okres przerwy wynosił miesiąc, zaś całkowita rozpiętość czasowa wyniosła 5 miesięcy. W tym zakresie istnieje silny związek przedmiotowy, który powinien w sposób zasadniczy prowadzić do zaabsorbowania kary orzeczonej za czyn kwalifikowany z art. 59 ust. 1 przez karę wymierzoną z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy zwłaszcza, że czyny popełnione zostały w tym samym miejscu i wyczerpują znamiona jedynie dwóch artykułów.

Odnosząc się do pkt II zaskarżonego wyroku obrońca wskazał, iż czyny popełnione kolejno: 7 listopada 2009 r., 21 kwietnia 2010 r., w kwietniu 2010 r. oraz w listopadzie 2010 r., stanowią sekwencję zdarzeń obejmującą rok czasu, co nie powinno stanowić dodatkowej przesłanki do zastosowaniem zasady kumulacji. Daleko bardziej idące znaczenie ma okoliczność popełnienia wszystkich czynów (poza jednym incydentem), godzących w takie samo dobro prawne, które jest tożsame z tym za którego naruszenie orzeczone zostały kary połączone w pkt I wyroku. Sekwencja czynów w zakresie pkt II wyroku powinna prowadzić do połączenia kar na zasadzie absorpcji, których wymiar w tych warunkach wyniósłby 3 lata. Sąd natomiast przy maksymalnej do wymierzenia w tych warunkach karze 3 lat i 7 miesięcy - mając na uwadze jednocześnie tożsamość czynów - w sposób znaczny zaostrzył karę, wymierzając ją w wysokości 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, co pozostaje w opozycji do przesłanek sprawy.

Ponadto, zdaniem obrońcy, wszystkie czyny, które zostały objęte wyrokiem łącznym zarówno w pkt I i II wyroku (za wyjątkiem czynu skierowanego przeciwko godności i powadze funkcjonariusza publicznego), skierowane były przeciwko jednemu dobru prawnemu i wypełniały znamiona art. 59 oraz art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut podniesiony w skardze obrońcy nie zasługuje na uwzględnienie, dlatego apelację uznano za oczywiście bezzasadną.

Odnosząc się do zarzutów, dotyczących wysokości orzeczonych kar łącznych wskazać należy, że wymiar kary łącznej zależy nie tylko od stopnia związku przedmiotowego i podmiotowego zbiegających się przestępstw. Decydujące znaczenie przy wymiarze kary łącznej, ma także wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem kary surowszej od wynikających z dyrektyw absorpcji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wymierzone wobec M. W. kary łączne pozbawienia wolności w pkt I i II zaskarżonego wyroku nie przekraczają stopnia winy, uwzględniają stopień szkodliwości społecznej czynów, osiągną cele zapobiegawcze i wychowawcze, spowodują motywację do zmiany postępowania w przyszłości, skłonią do przestrzegania społecznie akceptowanych norm postępowania, jak również uwzględniają potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, wpływając na przekonanie, że przestępstwo nie uchodzi bezkarnie, a przeciwnie spotyka się ze sprawiedliwą oceną.

Wskazać należy, iż Sąd Okręgowy w uzasadnieniu orzeczenia (k. 10-15) w sposób bardzo szczegółowy podał przesłanki jakimi kierował się, stosując przy jej wymiarze zasadę asperacji. Sąd Apelacyjny podziela w całości argumentację tam wskazaną i nie widząc potrzeby jej ponownego przytaczania w pełni się do niej odwołuje.

Wskazać również należy, iż apelujący nie przedstawił rzeczowej argumentacji, która mogłaby stanowić podstawę do zmiany zaskarżonego orzeczenia w kierunku przez niego postulowanym.

Odnosząc się szczegółowiej do zarzutu związanego z wymiarem kary łącznej w punkcie I i II zaskarżonego wyroku, zauważyć również należy, że kara łączna pozbawienia wolności wymierzona M. W. w punkcie I wyroku mogła być wymierzona w granicach od najwyższej z wymierzonych skazanemu kar tj. 3 lat pozbawienia wolności, do sumy kar pozbawienia wolności wymierzonych mu w tych wyrokach za przestępstwa pozostające w zbiegu realnym - tj. 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Natomiast kara łączna pozbawienia wolności wymierzona M. W. w punkcie II wyroku mogła być wymierzona w granicach od najwyższej z wymierzonych skazanemu kar tj. 2 lat pozbawienia wolności, do sumy kar pozbawienia wolności wymierzonych mu w tych wyrokach za przestępstwa pozostające w zbiegu realnym - tj. 3 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności. Wymierzone skazanemu kary łączne: w pkt I wyroku w wysokości 3 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności i w pkt II wyroku w wysokości 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności - zostały ukształtowane przez Sąd a quo w oparciu o zasadę asperacji (częściowej absorpcji). Przy czym, co bardzo istotne, Sąd baczył, ażeby wymierzona skazanemu nowa kara łączna obejmująca jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami w sprawach IX K 152/07 i IV K 112/08 nie przekroczyła sumy poprzednio orzeczonej kary łącznej, tj. 3 lat pozbawienia wolności i jednostkowej, tj. 6 miesięcy pozbawienia wolności, bowiem byłoby to orzeczenie niekorzystne dla skazanego. Podobnie łącząc jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami w sprawach IX K 848/10 i IIK 527/11 Sąd miał na względzie, by wymierzona skazanemu nowa kara łączna nie przekroczyła sumy poprzednio orzeczonej kary łącznej tj. 3 lat pozbawienia wolności i kary jednostkowej tj. 3 miesięcy pozbawienia wolności, albowiem to również byłoby rozstrzygnięciem niekorzystnym dla skazanego. W związku z tym niemożliwe jest stawianie tak ukształtowanym karom łącznym jakichkolwiek zarzutów co do ich wysokości.

Kara łączna to szczególna kara wymierzana niejako „na nowo” i jako taka stanowić musi syntetyczną całościową ocenę zachowań sprawcy, będąc właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego, reakcją na popełnione czyny i jako taka nie może i nie powinna być postrzegana jako instytucja mająca działać na korzyść skazanego, ale jako instytucja gwarantująca racjonalną politykę karania w stosunku do sprawcy wielości - pozostających w realnym zbiegu - przestępstw.

Bezspornie Sąd I instancji ma ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku, w tym kształtowania wymiaru kary. Rolą zaś Sądu odwoławczego w tym zakresie jest kontrola, czy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się zaakceptować.

Ustawa traktuje jako podstawę odwoławczą tylko taką niewspółmierność kary, która ma charakter rażącej (art.438 pkt 4 k.p.k.), a która zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary łącznej. Na gruncie art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi bowiem o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczasową nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco niewspółmierną”, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować. Innymi słowy zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnieść tylko wówczas, gdy orzeczonej karze, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowych, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zasad związanych z wymiarem kary łącznej.

Zważywszy na powyższe, nie do zaakceptowania jest twierdzenie obrońcy skazanego, że orzeczone kary łączne pozbawienia wolności rażą swoją surowością.

Sąd też nie ma jakichkolwiek podstaw do uwzględnienia zarzutów podniesionych w apelacji, a tym samym zmiany wyroku w kierunku w niej postulowanym.

Kierując się powyższym, Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację obrońcy za oczywiście bezzasadną.

O wynagrodzeniu za obronę skazanego świadczoną z urzędu przed Sądem Apelacyjnym orzeczono na podstawie § 14 ust.5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1248 z późn. zm.).

O wydatkach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k.